

Omgestaltning av Bostadsgården Råven

Karin Almén Lark-05

Kandidatarbeten vid institutionen för stad och land E 2008-05-15

EX0282/EX0285 Kandidatarbete i landskapsarkitektur på landskapsarkitektprogrammet

© Karin Almén

Title in english: Reformation of The Yard The Fox

Handledare: Elin Tidbeck, institutionen för stad och land

Examinator: Lena Dubeck, institutionen för stad och land

Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se/>

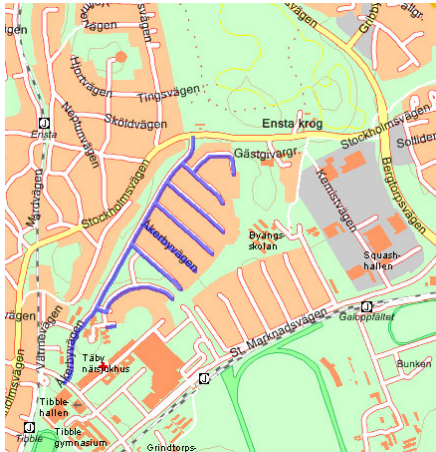
Innehåll

Historik	sid 1
Syfte.....	sid 1
Metod.....	sid 1
Inventering.....	sid 1
Analyser.....	sid 3
Grundkarta Råven.....	sid 3
Funktionskarta.....	sid 4
Ljusanalyskarta.....	sid 5
Stråk och entréer.....	sid 6
Lynchanalys.....	sid 7
Ett lyckat exempel.....	sid 8
Programskiss.....	sid 9
Illustrationsplan.....	sid 10
Beskrivning.....	sid 10
Del av Illustrationsplan.....	sid 11
Växtlista.....	sid 11
Del av illustrationsplan.....	sid 12
Del av illustrationsplan.....	sid 13
Del av illustrationsplan.....	sid 14
Del av illustrationsplan.....	sid 15
Diskussion.....	sid 16
Källförteckning.....	sid 16

Historik

Bostadsrättsföreningen Farmen ligger längs Åkerbyvägen i Täby. Föreningen består av trevåningshus byggda i mitten av 60-talet, uppdelade på fem gårdar. Arkitekturen är klassisk för 1960-talet och miljonprogrammet(Andersson, Magnus. Brf Farmen har totalt 866 lägenheter och antalet medlemmar är ca 1.110 st. Området är mycket populärt tack vare sin närhet till Täby Centrum, dit man promenerar på fem minuter.

Bostadsgården Råven är situerad långt sydöst på gatan mellan fyra stycken trevånings tegelbyggnader som stod färdiga 1965. År 2002 byggdes två soprum i varsin ände av gården, men designen har inte ändrats nämnvärt och idag är den sliten och används knappt, trots sina många medlemmar. Just nu pågår arbetet att bygga ut och glasa in fastigheternas balkonger vilket kommer att ge en stor förändring i områdets utseende. Detta är en bra tidpunkt att designa en ny gård som kompletterar renoveringen av fasaden. Många av de boende har bott i föreningen sedan den grundades och därför är medelåldern på de boende ganska hög. Många av de boende flyttade in 1965 och eftersom de nu är i pensionsålder kommer det att ske ett generationsskifte då många nya småbarnsfamiljer flyttar in. Då kommer behovet också öka för en funktionell och modern lekplats. Just nu saknar gården överhuvudtaget mötesplatser och har väldigt få funktioner. De boende använder bara gården när de korsar den för att lämna hushållsavfall i något av sophusen. Då området är attraktivt för barnfamiljer kommer behovet av en användbar och funktionell gård vara stort. Mycket av växtmaterialet är idag på väg att dö och ger därför ett slitet intryck. Rönnarna som är återkommande runt hela gården har stora mekaniska skador och håller på att gå ut. Vissa har redan tagits bort och lämnat luckor efter sig.

Översiktskarta över Åkerbyvägen och Marknadsvägen samt Täby Centrum från eniro.

Syfte

Syftet med gestaltningen är att få fram en design av en funktionell gård med plats för många aktiviteter. Den ska vara användarvänlig och ha en karaktär som passar ihop med de omgivande husen. Hur skulle man kunna få de boende att använda sin bostadsgård mer? Hur kan man bäst disponera ytan? Vilka nödvändiga funktioner behövs? Hur ökar man kontakten mellan grannarna och skapar spontana mötesplatser för alla åldersgrupper? Hur skapar man en utemiljö som är hållbar, användbar och möjlig att åstadkomma även med bostadsrättsföreningen Farmens blygsamma medel?

Klassisk miljonprogramsarkitektur med tegelbyggnader i tre våningar(Magnus Andersson. (1998). Putsen varierar i färg för att skilja längorna åt. Trafiken kommer in via matargata som slutar i en rondell. Parkeringarna ligger på utsidan av området.

Metod

Genom att studera jämföra olika bostadsgårdar i kommunen Täby har jag skaffat mig inspiration och förståelse för hur bostadsgårdar gestaltas. En stor del av tiden har spenderats i fält på studiebesök genom att analysera Råven, omkringliggande bostadsgårdar i Brf Farmen, samt gården Fölet på Marknadsvägen och även resterande bostadsgårdar i Brf Volten. Observationer, analyser och jämförelser har gjorts angående mikroklimat, stråk, funktioner, användning, växtmaterial och de boendes rörelsemönster med mera. Områdets läge är av stor vikt då det ligger mycket nära Täby Centrum, vilket avsevärt höjer värdet på bostäderna då det finns mycket god tillgång till kommunikationer av många slag. Eftersom gården används så pass lite av sina medlemmar har det varit svårt att ta ställning till frågor som vilka funktioner som är absolut nödvändiga att tillhandahålla och huruvida estetiken är av vikt i förhållande till praktikaliteten. Gården är en del i ett större område och eftersom alla gårdar ser olika ut var jag tvungen att försöka ta ställning till hur de hänger ihop, både flödesmässigt och hur de kompletterar varandra. Nästan alla bostadsgårdar som jag besökt och analyserat har liknande omständigheter, med likartad design av exakt samma mått, och som ingår i ett större område av 60-talsmodell. Jag har inspirerats mycket av den klassiska 50-talsgården. Där finns också kravet på aktivitetsmöjligheter för barn med möjlighet för föräldrar att observera från håll, vilket fortfarande är en viktig funktion att ta hänsyn till. Källor som använts är BRF Farmens administrativa kontor med Angelique Lannervall som källa, och hemsida(www.brffarmen.nu), BRF Voltens hemsida(www.hsb.se/index.jsp?d=7059), Täby Kommun(www.taby.se) och deras kartarkiv.

Inventering

Designen kan betraktas som en typisk 60-talsdesign eftersom den har två överordnade egenskaper. Den är tänkt att vara så gott som skötselfri och den har väldigt väl tilltagna ytor för fri lek. I sin strävan efter praktikalitet har skönheten fått stryka på foten.

Gården är uppdelad i 5 olika kvadrantiska formationer med små gångstråk mellan. Runt om den rektangulära gårdsytan går ett huvudstråk som förbinder alla entréer med gatan och området runt omkring. Det finns påfallande få platser att sitta på och de bänkar som finns är originalbänkar och väldigt chanserade. Det växtmaterial som dominerar är två olika arter av korneller och två trädrader av rönnar som kantar gårdsplanen. Eftersom träden runt gården är till storlek påfallande mycket mindre än träd på omkringliggande gårdar, kan en slutsats dras att trädgruperna kanske inte så tilltagna som de borde vara. Eftersom rönn är en art som överlag klarar ganska torra växtplatser borde vattentillgången vara

Den största sandytan på gården är över 180 m2 och kantas på tre sidor av korneller. Bänkarna bredvid är original från 1965.

ett mindre problem. Ungefär hälften av träden har redan fått tas ner eftersom de nästan dött. Detta trots att samtliga träd står i gräsmatta och ej på hårdgjord yta.

Kornellerna bildar stora barriärer som effektivt hindrar all överblick av gården i markplan. De har

Grillplatsen är byggd på grovt grus. Planket, grillen och bord med bänkar är från 1995(Angelique Lannervall, Brf Farmen, 08-04-11). Bakom dessa finns ännu en barriär av korallkornell, *Cornus alba 'Sibirica'*.

lag. Den största sandytan ligger på sydöstra sidan av gården och är större än 180 m². Eftersom jag aldrig sett den användas drar jag slutsatsen att den är överflödig. Det finns en grillplats på gården som har tre bord med plats för 12 personer. För att avgränsa denna plats har man byggt ett plank som effektivt tar bort all kvällssol. Överhuvudtaget saknas plats för vuxna att sitta på och umgås. Det finns 19 bänkar på gården, där man bekvämt kan sitta två personer per bänk, alltså totalt 38 personer, på en gård som ska tillgodose behoven hos c:a 400 personer. Samtliga av dessa sittplatser är situerade i full sol, och nästan alla bredvid en sandlåda. Detta medför att vuxna brukare som är mer intresserade av rofylld läsning eller konversation inte har några valmöjligheter på gården överhuvudtaget.

I den nordvästra delen av gården finns en boulebana. Detta är en funktion som borde tilltala majoriteten av de boende eftersom medelåldern är förhållandevis hög. Under ett år tillbaka samt under analysperioden, har jag aldrig sett någon

Eftersom det inte finns några högra träd i närheten av sittplatserna är allt i full sol större delen av dagen. Tack vare det gynnsamma mikroklimatet och byggnaderna som stänger ute vinden kan det bli mycket varmt på här.

nått en höjd mellan två och två- och en halv meter och är mellan tre och fyra meter breda. Ur biologisk synpunkt är de väldigt populära hos småfåglarna i området och tjänar som rymliga skydd och häckningsplatser. Planteringarna ser inte ut att ha fått den skötsel som de kräver på många år, och många andra växter såsom oxbär, druvfläder och skott av hägg kommer upp under dem. Planteringen har täckts med barkflis men detta har inte lyckats hålla ogräset borta.

Lekytorna, som är många och väl tilltagna, men inte frekvent använda, har alla sand som under-

närma sig den. Anledningen till att den inte används tror jag, är att den är lagd i full sol, utan några möjligheter till skugga. Sittplatserna i anslutning till den har samma förutsättningar och används också därefter.

Gården innehåller även några element som fungerar väl. Dessa är cykelställena, som är placerade spritt runt om hela gården som trots det inte drar så mycket uppmärksamhet till sig. Varje port har tillgång till några cykelställ och de är mycket väl använda och uppskattade. En annan lyckad komponent är vägnätet som går runt gården, som består av en stor huvudgångväg runt gårdens kant, samt fyra mindre men likväl asfalterade gångstigar som är dragna med ojämna intervall för att korsa gräsytor och förbinda de större stråken. Dessa är mycket väl använda och fyller sitt syfte eftersom det är förvånansvärt få som genar över gräset.

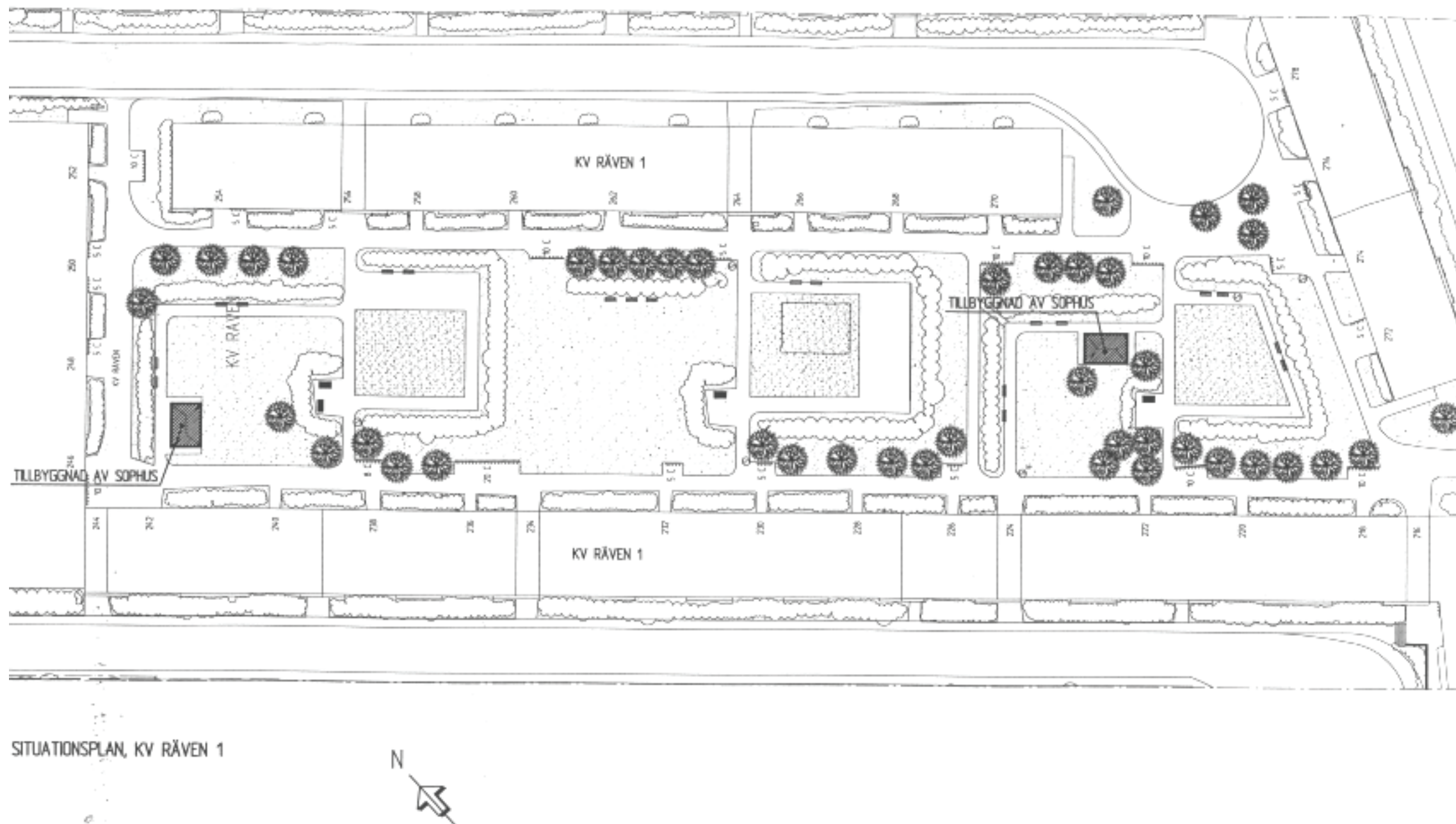
Komposterna är också menade att producera näringsrik matjord som kan läggas i planteringarna. I framtiden ska de boende få en planteringsstation där de kan hämta jord och plantera om sina krukväxter vid behov(Angelique Lannervall, Brf Farmen, 08-04-11)

De nya sophusen, som innehåller återvinningsfunktioner för en mängd olika hushållssopor, inkluderat stora kompostkvarnar kopplade till massiva komposter där de boendes komposterbara material kan tas omhand på ett effektivt sätt. Ytterligare ett element på gården som jag tycker fungerar väl är de små planteringarna runt kanterna som ramar in portarna och entréerna. Dessa är fyllda med väldigt många olika arter, från enar till perenner som de boende själva planterat. Jag tycker att dessa planteringar ska få förbli exakt det de är idag, ett fritt medium för de boende att själva få uttrycka sin kreativitet. I varje port bor det någon med ett intresse för trädgård som får utlopp för sitt intresse genom att plantera perenner, träd och buskar i sin närmaste rabatt. Det är detta framför allt som ger gården personlighet och variation.

Ovan: Entréplantering där de boende satt sin egen prägel. Tulpaner(*Tulipa*), påskliljor(*Narcissus pseudonarcissus*) och gulsippor(*Anemone ranunculoides*) syns på bilden.

Analys

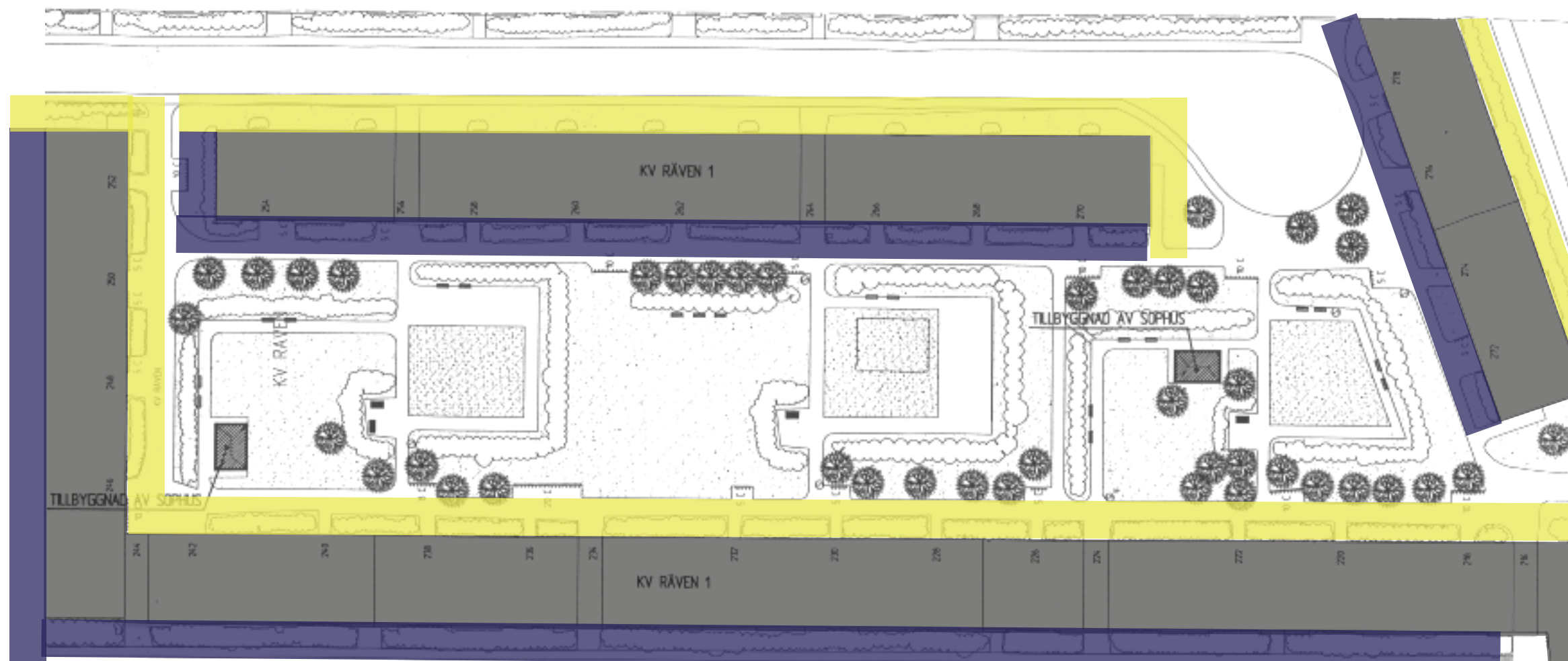

Karta över gården från Täby Kommuns arkiv, Miljö-och bygnämnden, upprättad 2002-04-24
vid tillbyggnaden av soprummen.

A3 Skala 1:800

Funktionskarta, A3 skala 1:800

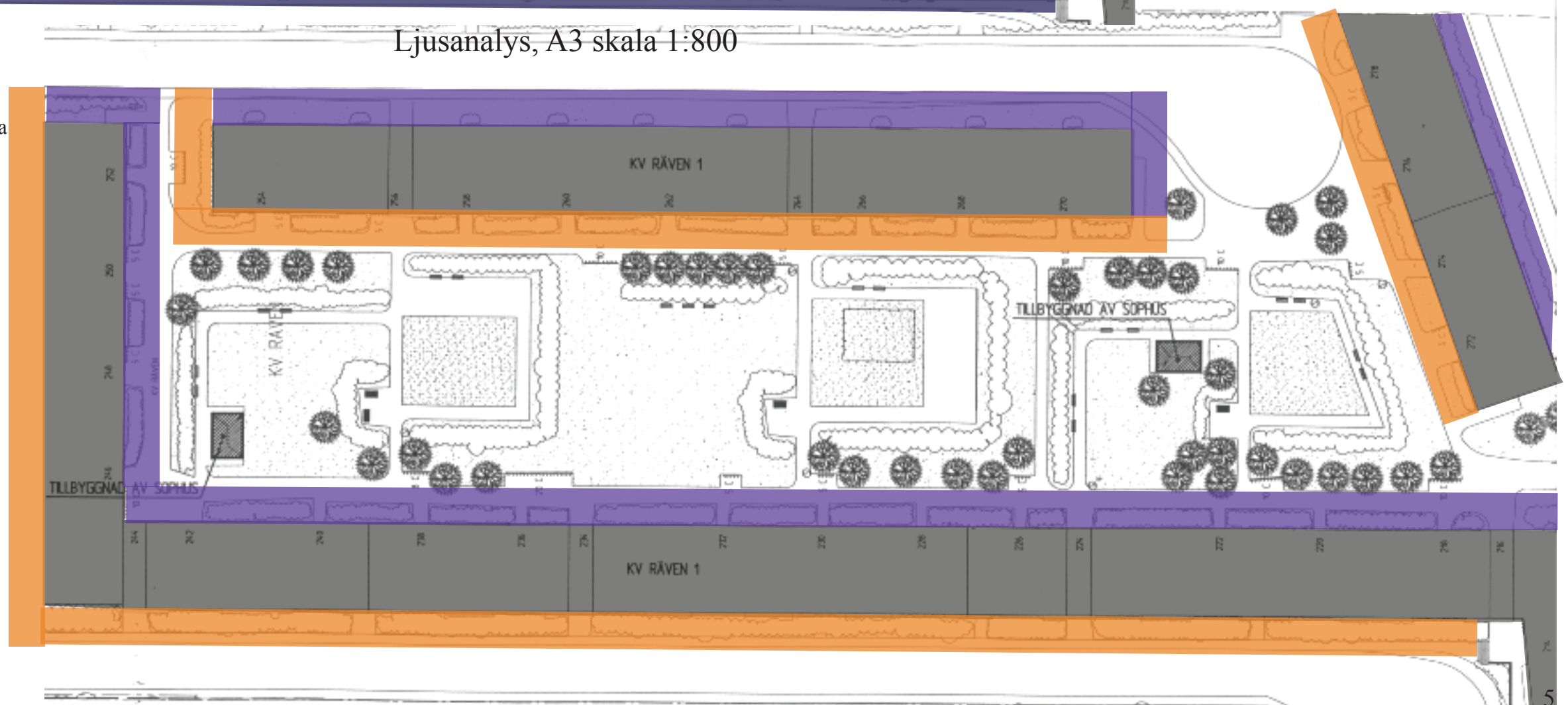
Morgonsol

Färgmarkeringarna uttrycker känslan av den varma morgonsolen som får fasaden att kännas starkt gul över det röda teglet. Den blå markeringen visar på den djupaste skuggan. I övrigt ligger gården i dagsljus, och eftersom husen bara är tre våningar och gården i sig är så platt bildas ingen annan djup skugga.

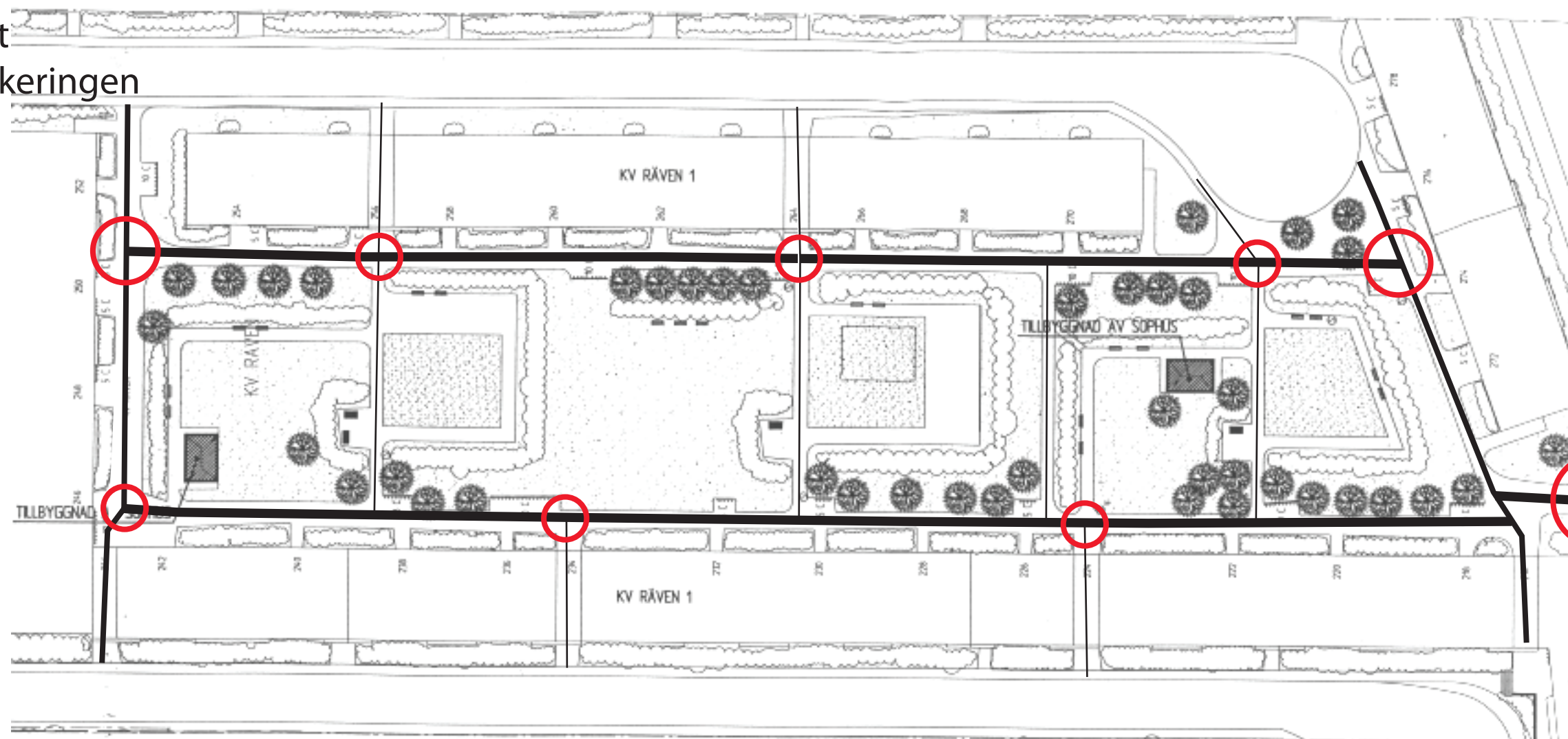
Ljusanalys, A3 skala 1:800

Kvällssol

Återigen speglar färgmarkeringarna mycket av känslan av den orangea kvällssolen i väster som sänker sig över träden. Den djupa skuggan är koncentrerad till gångvägen och fasaden på insidan av den västra och norra sidan av gården.

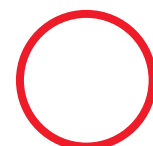

Mot
parkeringen

Mot
Täby Centrum

SITUATIONSPLAN, KV RÄVEN 1

Större entré

Medelstor entré

Mindre entré

Större stråk

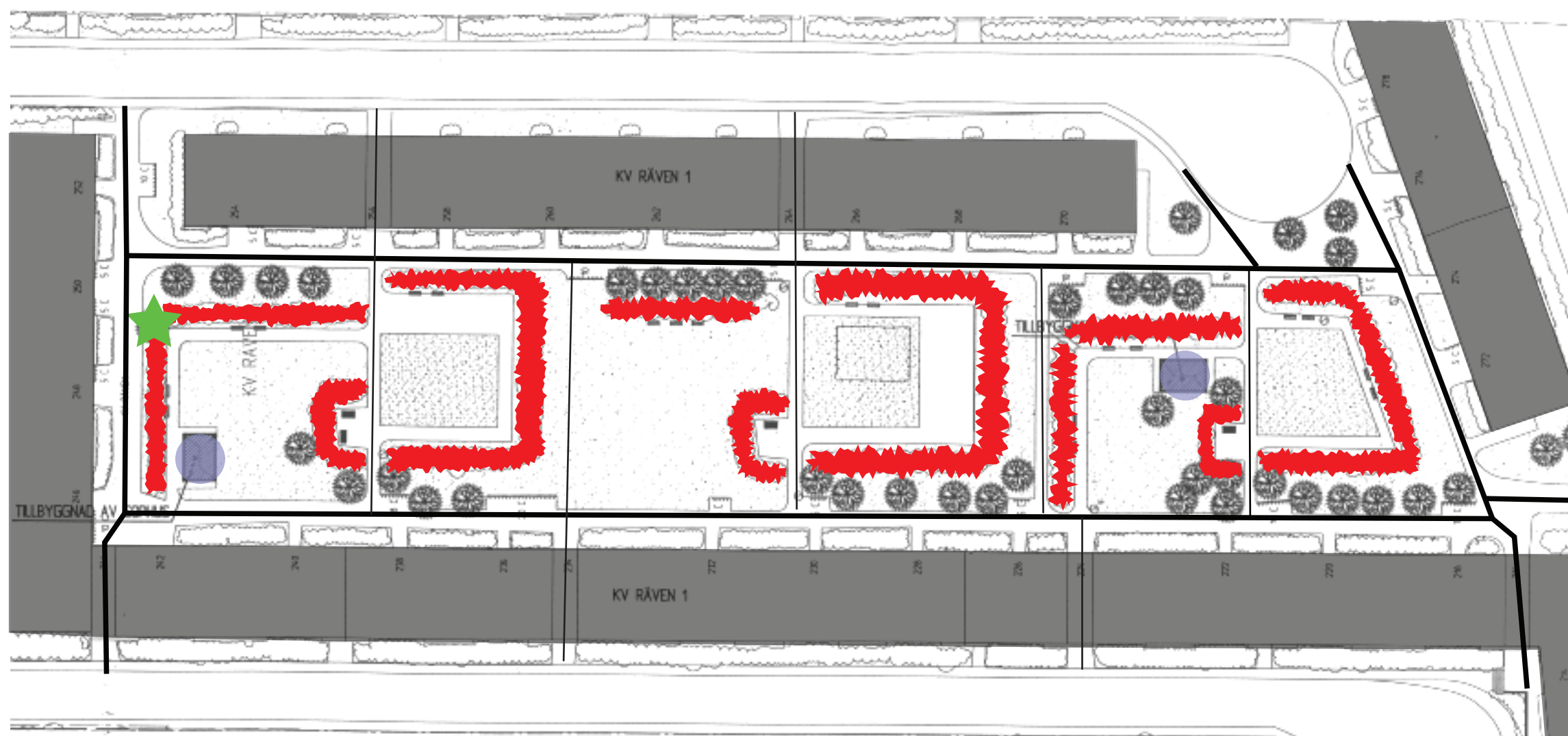

Medelstort stråk

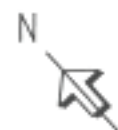

Mindre stråk

Stråk och entréer, A3 skala 1:800

SITUATIONSPLAN, KV RÄVEN 1

- Noder
- Barriärer
- Landmärken
- Stråk

Lynchanalys, A3 skala 1:800

Ett lyckat exempel

Bara ett stenkast från Åkerbyvägen ligger Marknadsvägen. Detta område är Åkerbyvägens systerområde och byggdes samtidigt. Området är byggt på precis samma sätt, och gårdarna är av samma storlek som de på Åkerbyvägen, bara spegelvända. Man har alltså haft nästan exakt samma förutsättningar som på Åkerbyvägen. Här har man genomfört en omfattande restauration av gårdarna som stod färdiga 2003(www.hsb.se/index.jsp?d=7059).

Det norra hörnet av gården Fälet, Brf Volten.

utan innehåller stråk utformade som grusade stigar i gräsmattan vilket leder blicken och stegen framåt på ett rofyllt sätt. Jag tycker att man lyckats skapa rum utan att sätta upp barriärer. Man känner rumslighet men har fortfarande bra överblick över gårdens funktioner och hur de hänger ihop.

Mitten av gården utmärks av fyra fullvuxna Häggar, Prunus padus. Gårdens sittplatser är gjorda med en markbeläggning av rött marktegel vilket ger en varm, ombonad känsla både visuellt och fysiskt. Det är en skön variation

Närmast kameran Marknadsvägen, norr om den fast spegelvänd ligger Åkerbyvägen. Nästan identiska områden som delar på en rekreationsyta i mitten. (www.hsb.se/index.jsp?d=7059)

När jag letade efter ett exempel på vad jag tycker är en lyckad bostadsgård, fastnade jag direkt för gården Fölet i BRF Volten, Marknadsvägen. Denna gård sluttar ganska kraftigt vilket resulterat i att man byggt tre större plåtar.

Det som är utmärkande för denna gård är stora böljande gräsytor med slingrande grusvägar igenom. En viktig del av rörelseupplevelsen hos denna gård ligger i nivåskillnaderna och de väl avvägda kullarna. En annan viktig del av helheten är de olika materialen och hur de samspelar med varandra. Man har lyckats skapa en lugn och vilksam stämning med materialsorter som inte är speciella eller exklusiva, men snarare robusta och väl anpassade för det slitage som de kommer utsättas för. Gården präglas inte av raka linjer,

En sittplats och piskplats i vandrande skugga från Sorbus decora.

från den vanliga asfalten.

Lekytorna på denna gård är flera och avvägda så att de tillsammans passar ett stort spann av olika åldrar. Det finns gott om sittplatser för övervakande

föräldrar. Just nu är de utsatta för full sol men man har planterat små träd som med tiden kommer att ge möjlighet att välja om man vill sitta i skuggan. Vegetationen på platsen består både av gamla och nya träd, häggarna är imponerande och ger trots sin storlek inget intryck av en barriär vilket skulle kunna vara fallet. Bland de nya träden finns många Prunus vilka är planterade för sin vackra vårblomning. Rumsligheten har byggts upp med hjälp av

skuggande träd och låga buskar vilket ger en bra överblick samtidigt som det skapar rumsliga formationer. En sak som jag lade märke till var att planteringsytorna hade väldigt blygsam växtlighet,

Sittplatser separat från lekytorna, konstruerad på rött marktegel. I framtiden kommer rönnarna att ge behaglig skugga och inramning.

Den enda stora asfalterade ytan på gården. Eftersom gården domineras av gräs känns den inte för invasiv

Vy över gården Fölet, Marknadsvägen. Ovanifrån ger gården ett mycket grönt intryck. Det man inte ser ovanifrån är nivåskillnaderna på gården, vilket ger en känsla av rörelse i marknivån. Höjdskillnaden är bara ett par meter högre i den norra delen än i den södra, men har använts för att skapa terrasserade avsatser vilka ger ett böljande, kulligt landskap i markplan.

inte bara beroende på att det är vår. Det hade blivit ett bättre intryck av lummighet om man hade satsat på att plantera tätare från början och få en färdig och väletablerad plantering som inte kräver lika mycket skötsel i form av ogräsrensning och vattning. När man reflekterar över hur mycket denna renovering måste ha kostat, är färdiga, tätt planterade perenner i planteringsytorna en trivial summa jämfört med

kostnaderna för bearbetningen av marken.

Solitära vårblommande prydnadsträd och spridda tulpaner i gräsmattan ger blickfång. Bekväma sittbänkar i trä.

Grillplatserna är utsatta i varsin ände av gården för att vara lättillgängliga från alla håll. För att avskärma dem något från lekplatserna planteras träd som understryker gränsen och formerna mellan rummen.

Träden ger också skydd och skugga.

Inspiration och förlaga från Gården Fölet, Brf Volten, Marknadsvägen

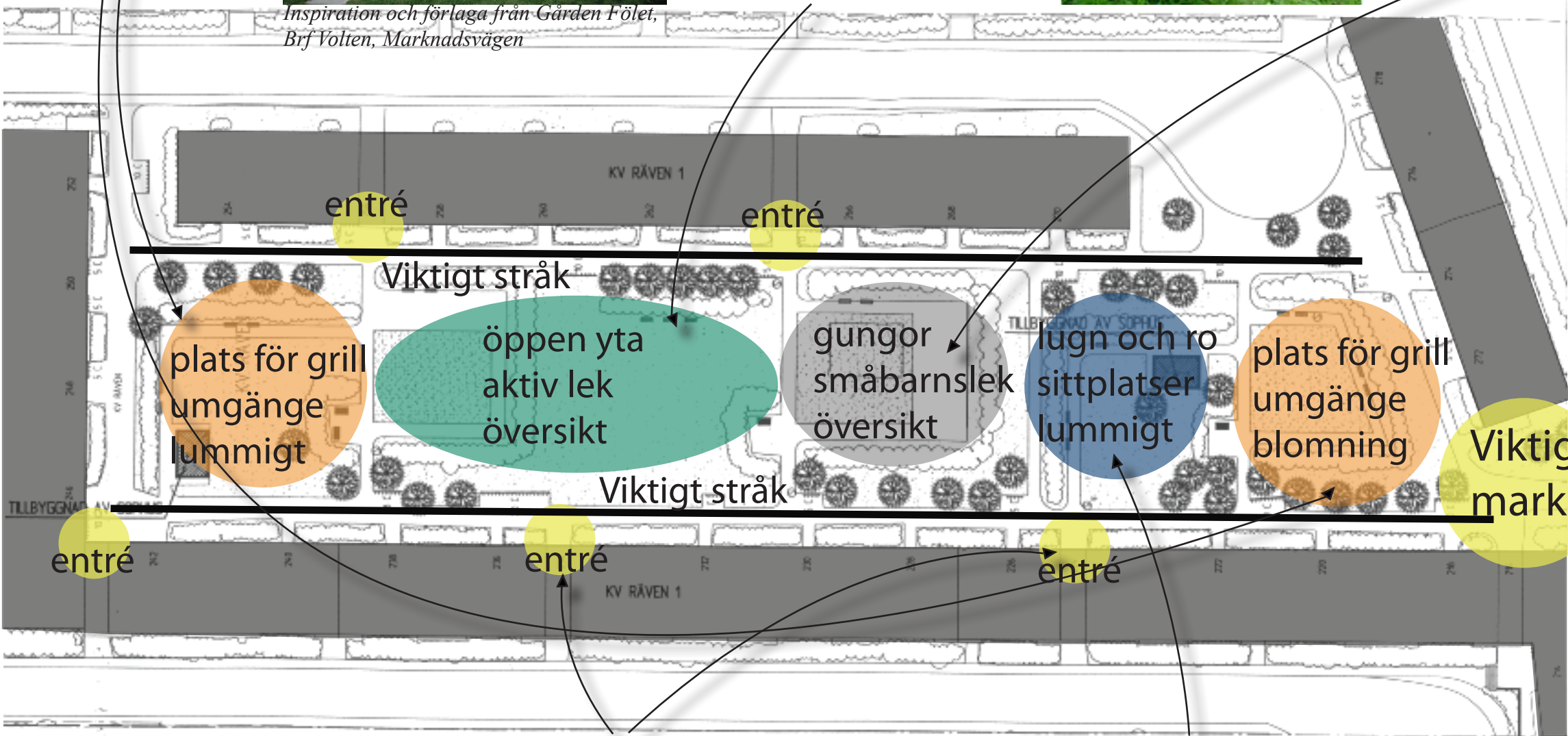
Stor lekskulptur, passar många åldrar, utmanande. Skulle kunna stå på löst "mjukt" grus. Rumsligheten ska vara stor, vid, öppen, bra översikt för föräldrar.

Ej begränsad rumslighet på marken, men markerad av träd i utkanten. Öppen gräsyta för spring och kull, eller krocket och kubb för äldre barn och vuxna

För föräldrar med fler barn i olika åldrar är det praktiskt att ha dem lekande på angränsande lekplatser.

En lite lugnare lekplats för mindre barn där det är lätt för vuxna att slappna av och få en upplevelse av trädgård.

SITUATIONSPLAN, KV RÄVEN 1

De mindre entréerna markeras genom ett genomgående tema, t. ex en speciell trädsort med tydlig, egen karaktär i blomning, bladverk och höstfärg.

Sittplatser för att koppla av och läsa, i skuggan eller solen beroende på årstid och väderlek. Avskärmat för konversation och lugnt umgänge.

En lugn plantering ger fokus och blickfång.

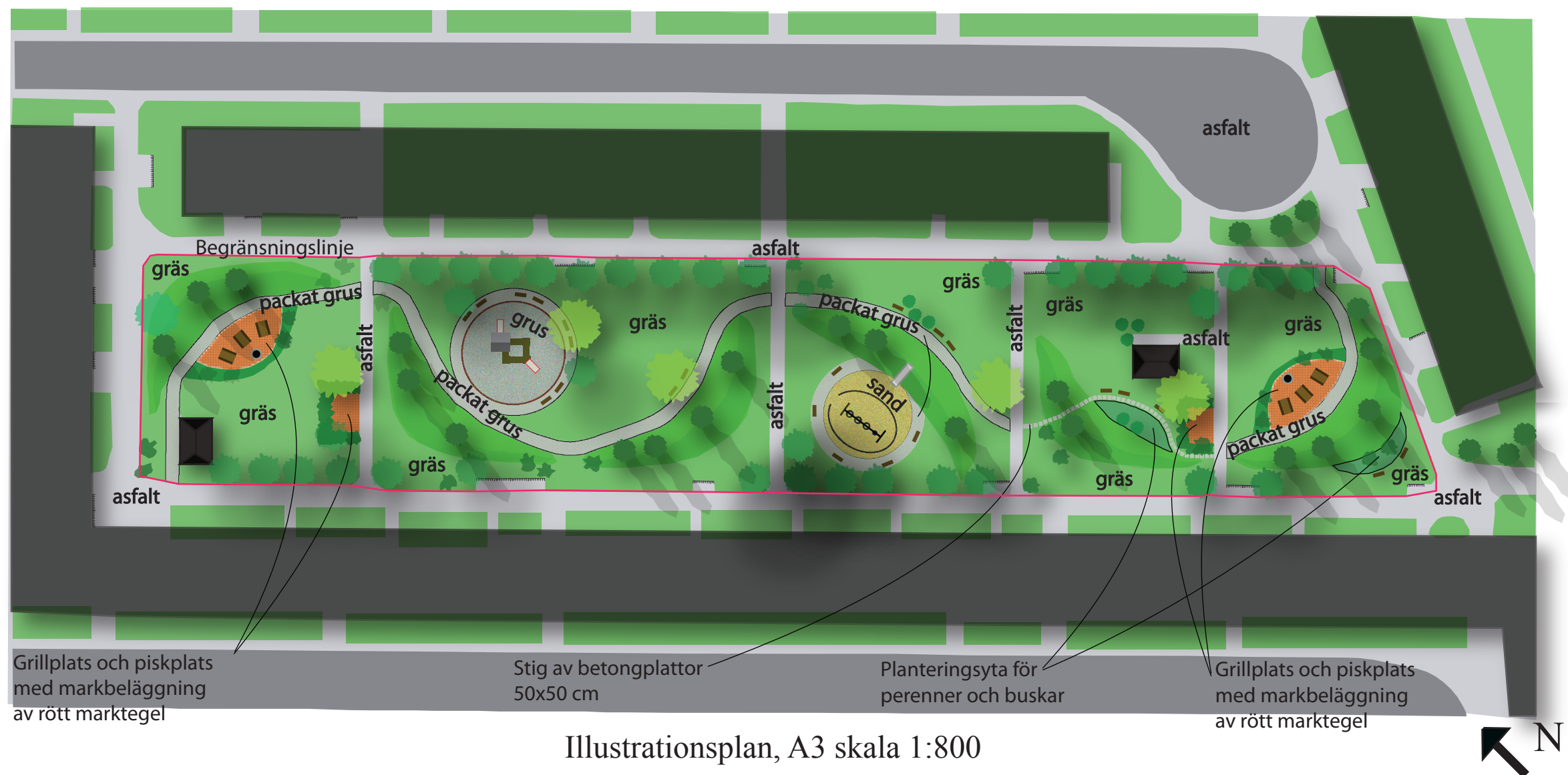

plats för grill umgänge blomning

Viktig entré markera

Den största entréen, viktig att markera med ngn typ av plantering för att betona början av gården, ett eget rum. Något att titta på om man väntar på att möta någon här. Gärna storslaget, med gårdens karaktär, identitet som syns utifrån.

Programskiss, A3 skala 1:800

Illustrationsplan, A3 skala 1:800

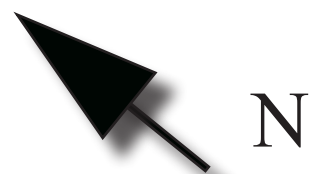
Beskrivning

För att lätta upp gårdens känsla av platthet har marken skulpterats i bumerangformade vallar som varierar i höjd mellan 1,20 m och 1,60 m. På dessa står *Populus tremula* 'Erecta' för att ytterligare leda blicken uppåt och få höjdkänsla. Dessa träd tar inte upp mycket plats i krondiameter utan låter gården kännas luftig även som fullvuxna då de beräknas nå några meter över takhöjd. Jag tycker att det är viktigt att det även syns utifrån att det finns grönska inne på gården.

Mellan vallarna leds man på en slingrande grusväg genom gräset. Jag har valt att behålla de små stråken över gräsmattan eftersom de enligt mina observationer används dagligen. Det finns fem olika fyrkantsformer med olika funktioner. På den första från nordväst finns det ena sophuset och den ena piskplatsen på befintlig plats, samt en ny grillplats anlagd på rött marktegel. Den andra är konstruerad för aktiv lek och rörelse med en stor modern lekställning med en mängd olika funktioner. Det finns även gott om sittplatser för vilande föräldrar. En bit av ytan är öppen gräsmatta där det finns utrymme för spring och bollek. Den tredje fyrkanten har småbarnslek och gungor på en sandyta som är rund i formen. Eftersom vallen som skiljer lekytan och grusytan åt är relativt hög, ger detta en klar rumsavdelning. Dessutom kan barnen springa upp på kullen och åka rutschkana ner i sandlådan. Bänkarna som står på andra sidan grusvägen får på detta sätt ett privat lugnare rum. De står bredvid tre doftschersminer som ger möjlighet till enskildhet. I den fjärde fyrkanten ligger det östra sophuset och annu en piskplats på befintlig plats. Denna del är relativt lummig då träden i båda ändarna hägg, *Prunus padus*, som kommer att bli stora träd som

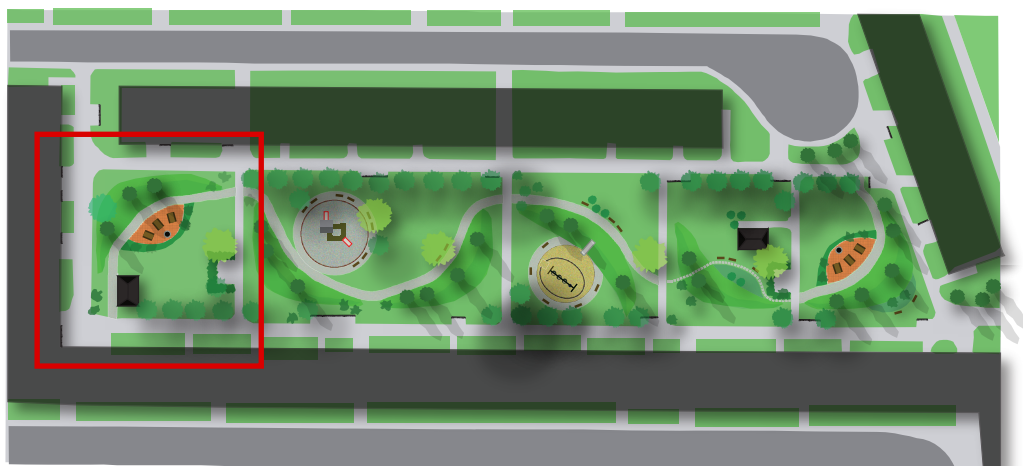
ger skugga och avskiljning från lekdelen samt en grön inramning åt de sittplatser som finns längs vägen. Gruset har här ersatts av betongplattor, 50*50 cm, som går över vallen och vidare bredvid en plantering. Bänkarna är placerade mitt emot denna perennplantering för att ge blickfång och fokus åt platsen. I mitten av planteringen står två doftschersminer, *Philadelphus coronarius* 'Finn' E vilka ger blomning och doft i juni. Den femte fyrkanten är lite öppnare med ännu en grillplats som är konstruerad likadant som den västra. Som avslutning på gården finns ännu en vall, här med fyra pelaraspar på. På andra sidan vallen har perennplantering lagts för att markera den entré som används absolut mest på gården. Även här finns två bänkar att pausa på och betrakta planteringen. Längst till öster står tre pelaraspar för att signalera en början och ett slut på gården, en identitet som skymtas utifrån. I överkant och nederkant av gården står praktrönn, *Sorbus* 'Decora' som avbytande trädrader vilka ger rums känsla där det inte finns någon sluttning. Dessa ger också gott om bär på hösten åt alla de småfåglar som finns på gården. För att markera de små entréerna runt hela gården står flerstammiga prydnadskörsbär, *Prunus* 'Accolade' i anslutning till dem. Alla befintliga cykelställ har sparats på samma plats som tidigare och likaså alla entréplanteringar. Piskplatserna har samma markbeläggning av rött tegel som grillplatserna. De ramas in av ett blandbuskage på ungefär en meter vilket innehåller benved, *Euonymus europaeus*, lagerhägg, *Prunus laurocerasus*, liten *stephanandra*, *Stephanandra incisa* 'Crispa' och smultronshersmin, *Philadelphus x intermedia* 'Mont Blanc'. De skuggas även av hägg och praktrönn samt prydnadskörsbär.

Del av Illustrationsplan, A3 Skala 1:200

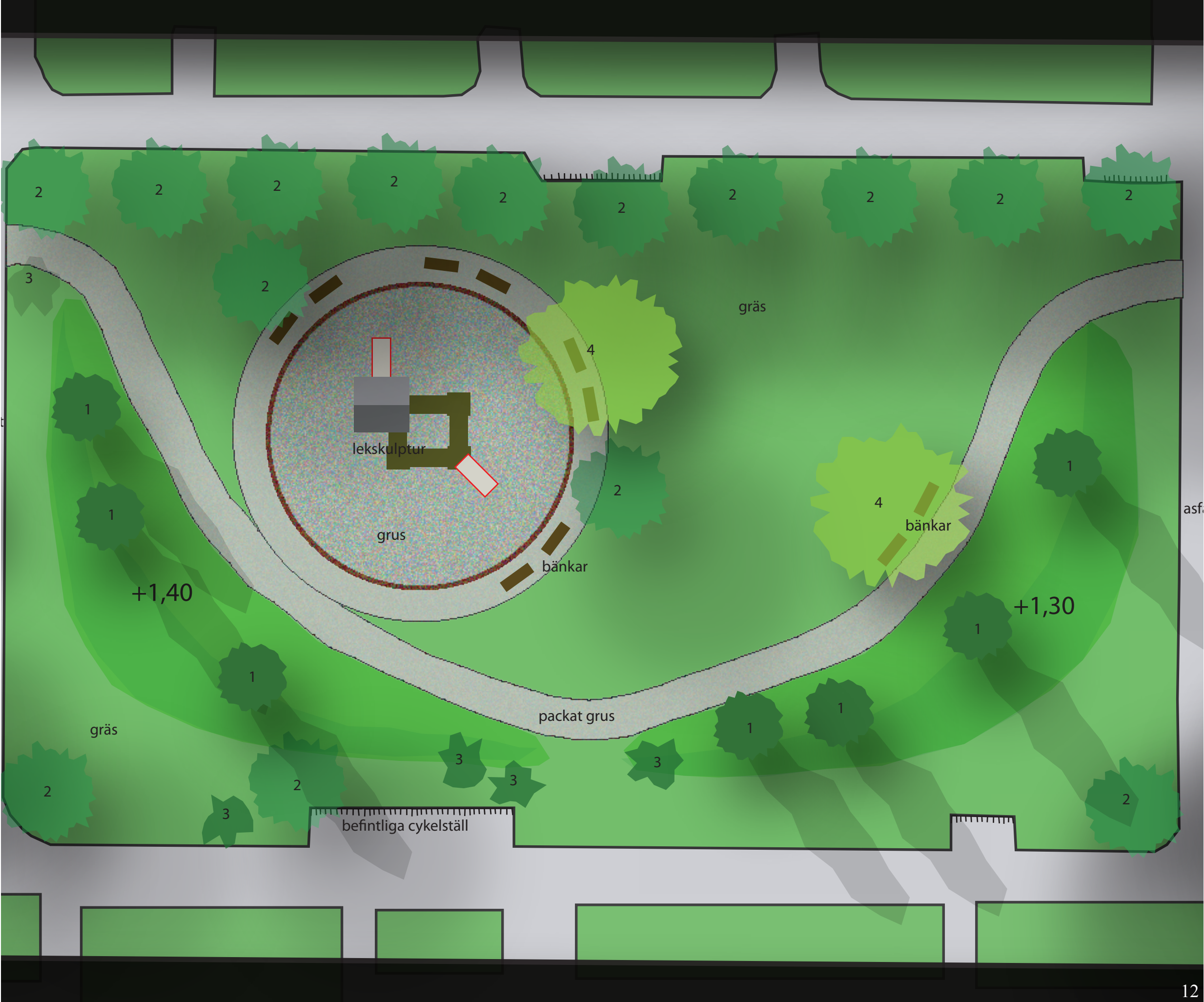
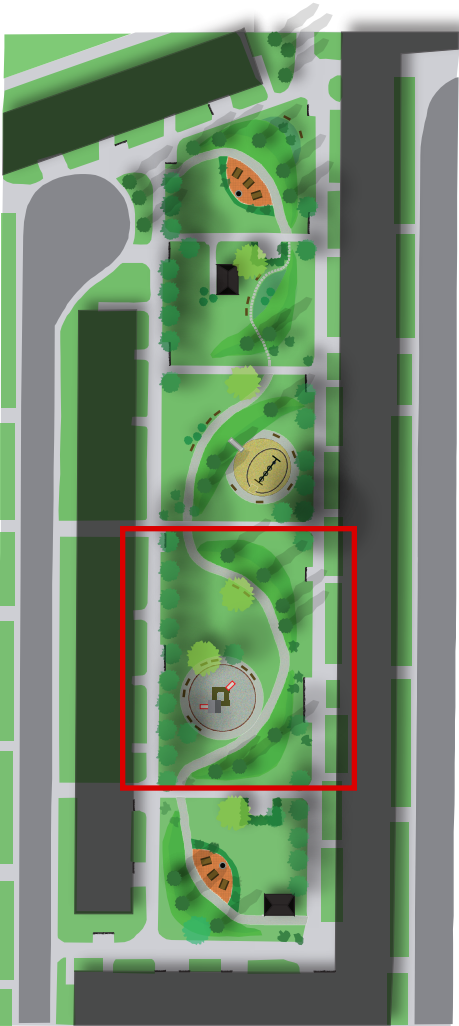
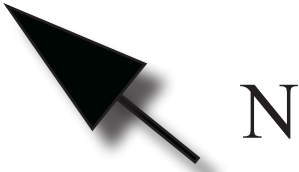

Växtlista

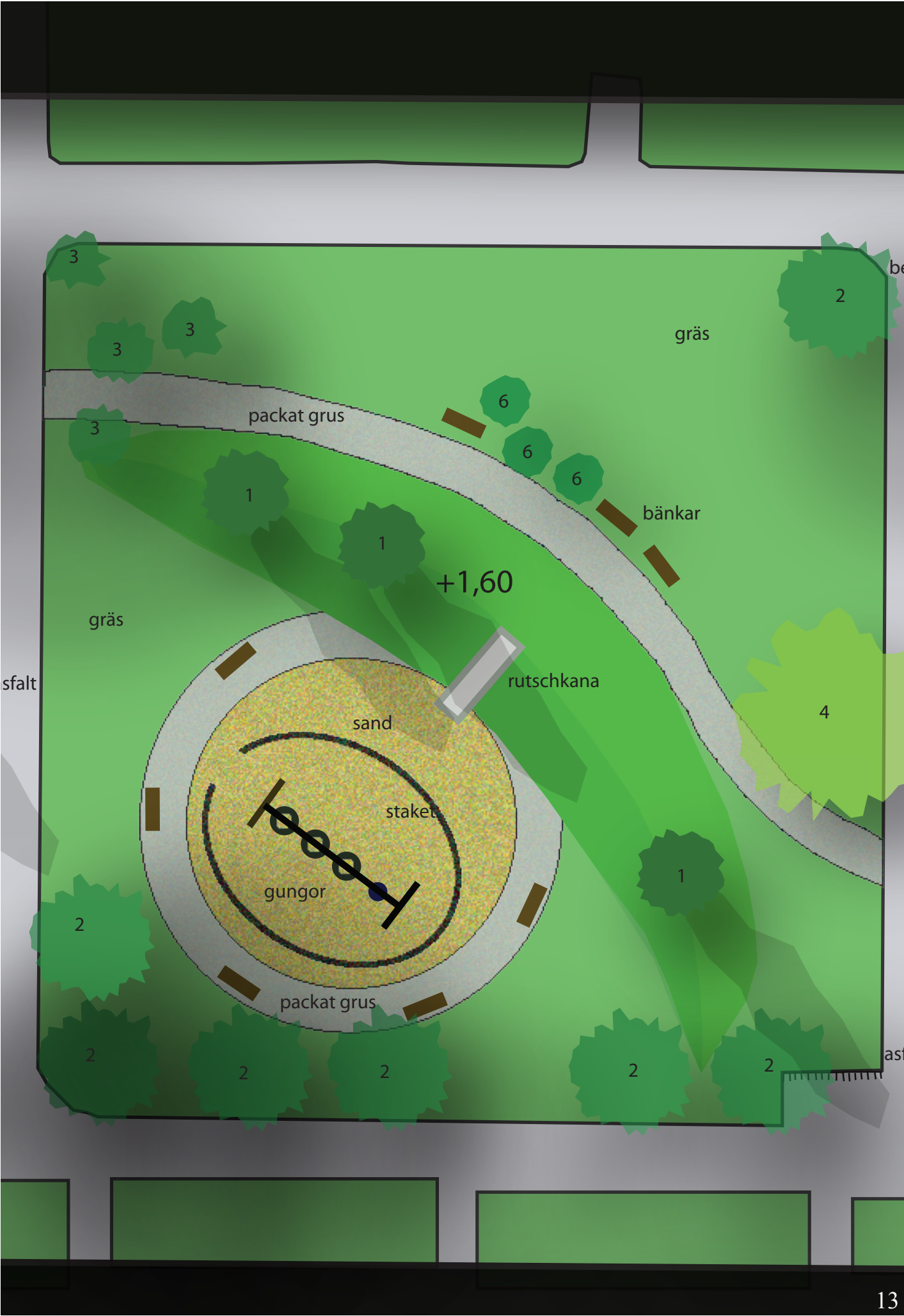
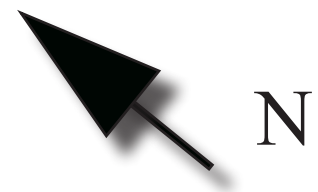
- 1: Pelarasp, *Populus tremula* 'Erecta'
- 2: Praktrönn, *Sorbus decora*
- 3: Prydnadskörsbär, *Prunus* 'Accolade', flerstammig
- 4: Hägg, *Prunus padus*
- 5: Prydnadskörsbär, *Prunus* 'Accolade', uppstammad
- 6: Schersmin, *Philadelphus coronarius* 'Finn'

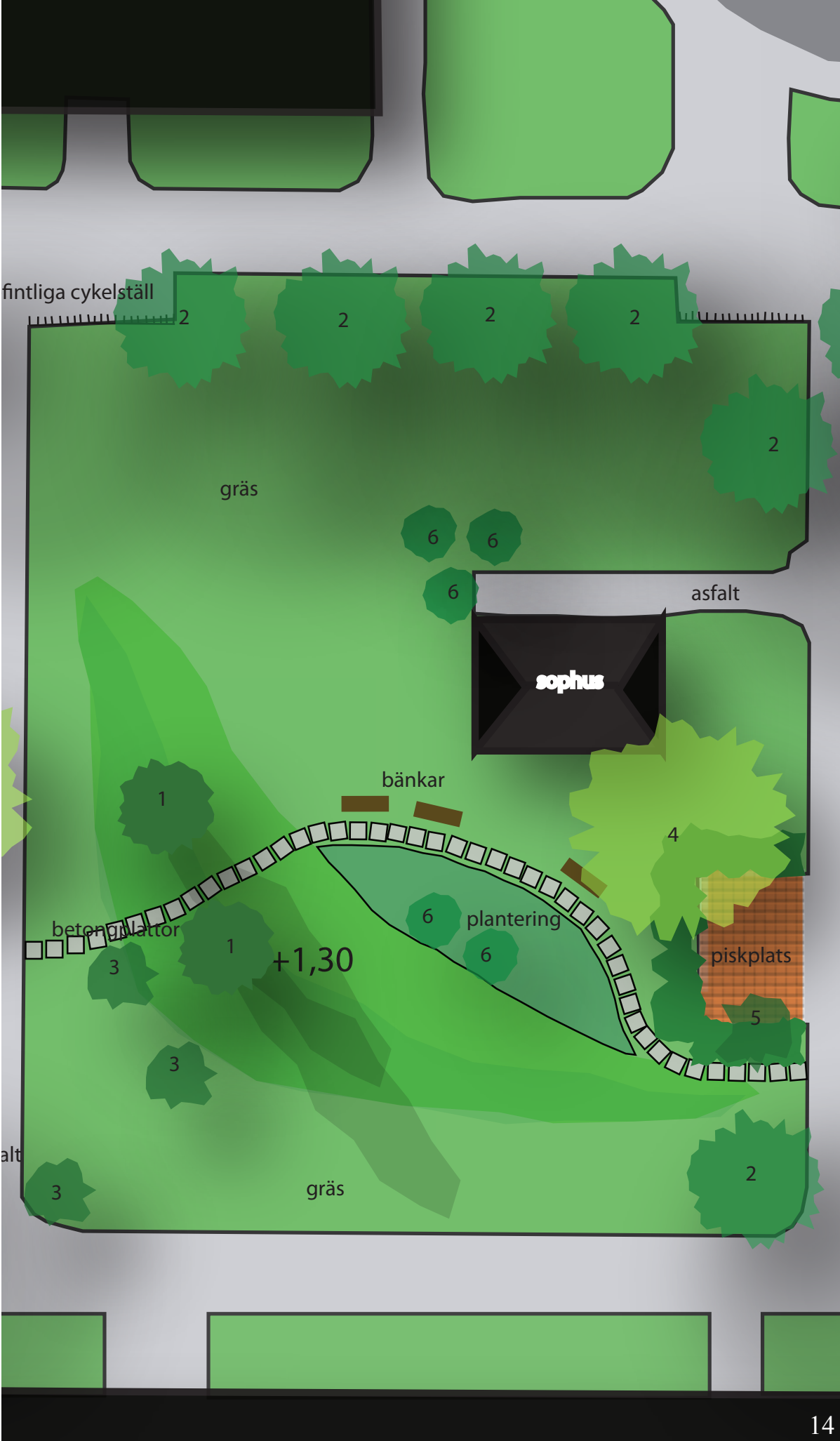
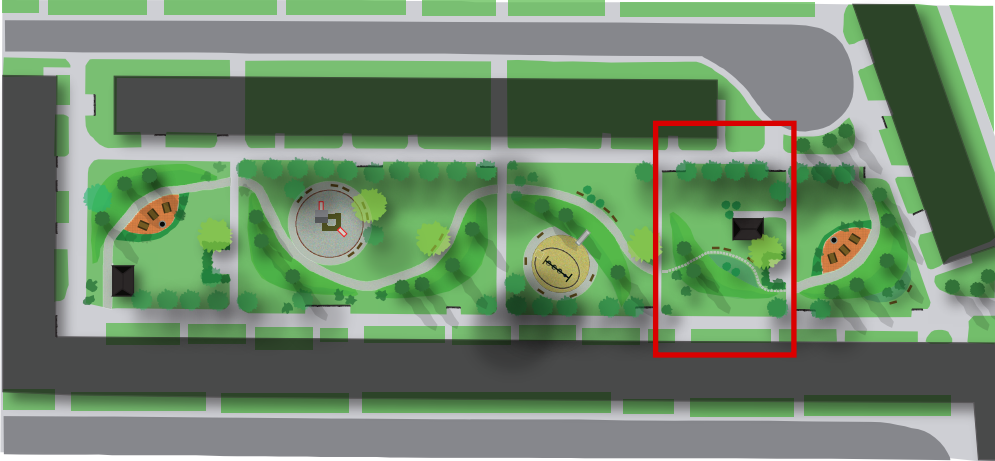
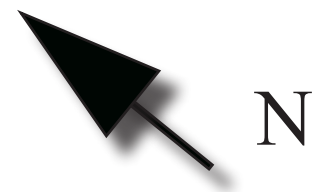
Del av Illustrationsplan,
A3 Skala 1:200

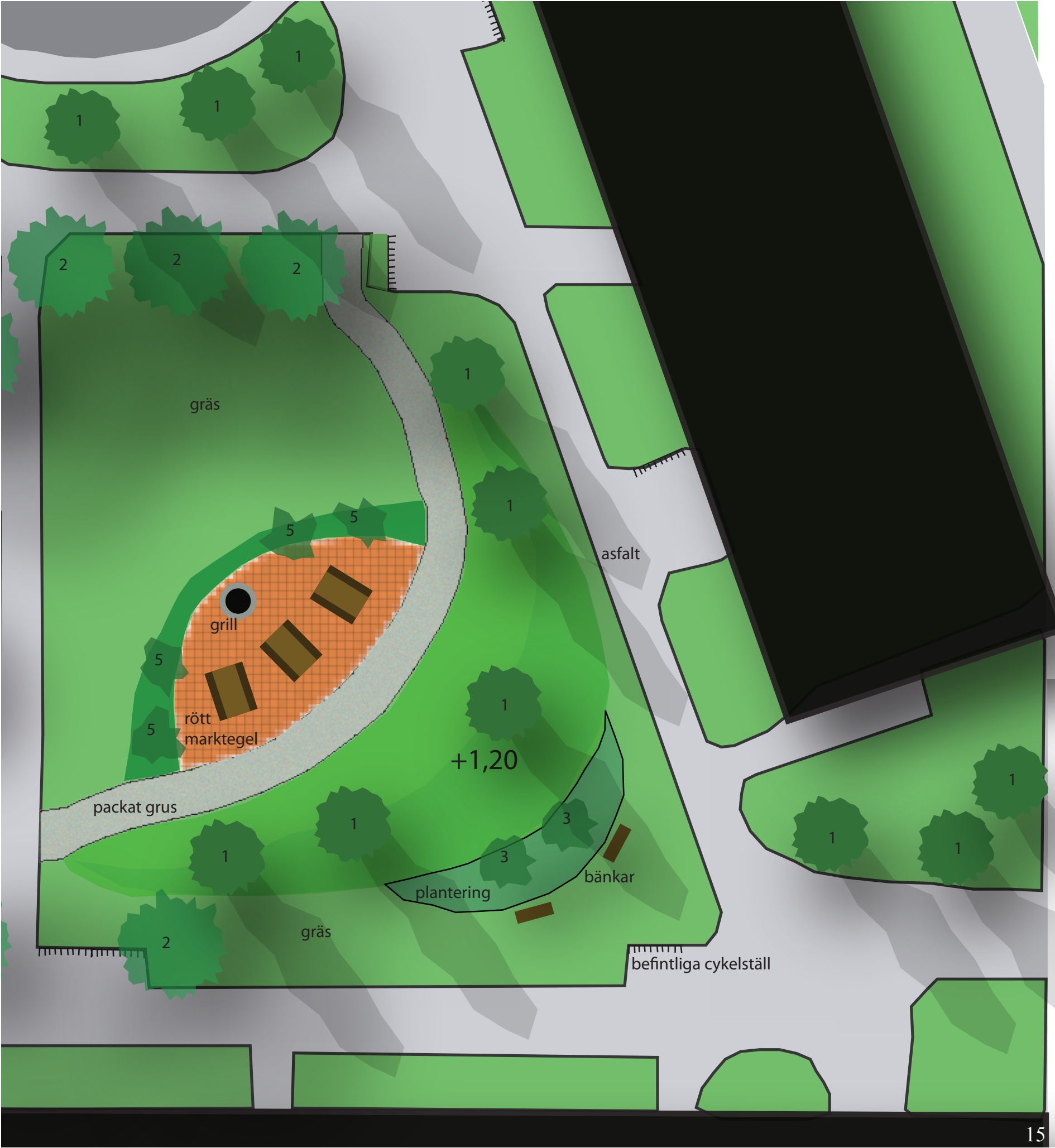
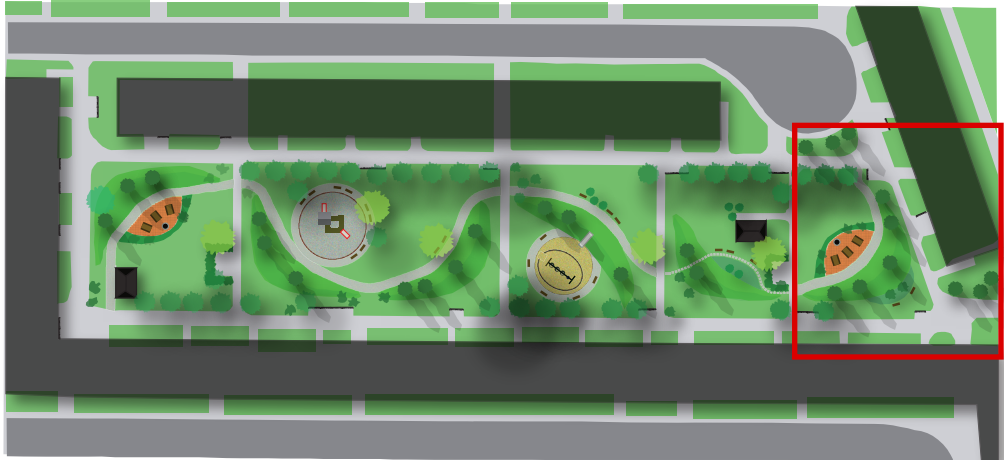
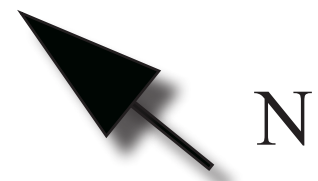
Del av Illustrationsplan,
A3 Skala 1:200

Del av Illustrationsplan,
A3 Skala 1:200

Del av Illustrationsplan,
A3 Skala 1:200

Diskussion

Efter att ha gjort arbetet känner jag att det var en lärorik upplevelse att titta på så många olika bostadsgårdar och analysera på egen hand. När jag gjorde valet av litteratur kände jag att de olika källorna som behandlade 60-talet och miljonprogrammet var påfallande lika. Jag vet inte hur mycket omväxling man kan förvänta sig inom litteratur som behandlar samma område, men jag fann tyvärr inte utbudet så inspirerande och lustfyllt som jag önskat. Jag valde att läsa Stockholms årsringar av Magnus Andersson. Det är en bok som jag tycker ger bra och överskådlig information om det viktigaste kännetecknen hos ett 60-talsområde. Boken gav insikt i hur tänket gick under 60-talet och även vad man inte tänkte på i lika stor utsträckning. Tyvärr så har jag personligen svårt att se den historiska betydelsen i 1960-talets arkitektur. 60-talet är på gränsen till att vara för nytt för att vara av historiskt värde och konkurrerar samtidigt med det idealiserade 50-talet, en period som värdesätts högt inom svensk landskapsarkitektur. En annan bok som jag valde att läsa är Svenska bostadsgårdar 1930-1959, vilken grundligt behandlar perioden precis före brf Farmen byggdes. Denna bok kändes relevant eftersom den behandlar många mycket vackra och erkänt lyckade bostadsgårdar runt om i Sverige som idag bevaras i sin originaltappning som en del i Sveriges historia. På detta sätt hoppades jag få en bra historisk spännvidd om innan, under och efter den aktuella perioden. I denna bok idealiseras den klassiska 50-talsgården, och jag tror att jag kanske burit med mig en version av den i mitt formspråk, fast i en modernare tappning. En tredje bok som jag tagit hjälp av, speciellt under analysarbetet, är Image of the City av Kevin Lynch. När jag valde vilka analyser jag ville ha med tyckte jag att Lynch-analysen var speciellt viktig eftersom den ger ett så komplett resultat och en snabb bild över vad som är problematiskt på platsen. Resten av analyskartorna valdes för att komplettera den. I diskussion med handledare kom jag fram till att sociala studier, med fokusering på de boendes önskemål, kanske inte var så viktigt som jag tänkt i början eftersom jag kom fram till att det skulle styra mig för mycket i min formgivning. Dessutom är det omöjligt att göra alla nöjda och allas olika åsikter går inte att ta hänsyn till under denna process där så många boende och så många åsikter är inblandade. Givetvis kunde jag även undersökt de boendes viljor och önskemål om tid funnits, men eftersom den var så pass begränsad beslöt jag i samtal med handledare att inte dyka djupare i de sociala aspekterna.

Några av mina mål när jag påbörjade arbetet var att gården skulle få fler funktioner och plats för aktiviteter för många åldersgrupper. Jag ville få till en bra blandning av lugnt och lekfullt, rörelse och stillhet, och möjlighet att växla mellan motsatserna. Jag ville också att äldre och barn skulle kunna samsas om ytan på ett bra sätt utan att någon blir störd, besvårad eller hindrad. Det var viktigt för mig att skapa rofyllda sittplatser, något som jag själv saknar.

“Kill your darlings” och “Varför inte tvärtom?” är två uttryck som jag hade i åtanke under skissarbetet, men i slutet av skissperioden kom jag gång på gång tillbaka till en lösning där användning och funktion är så uppenbara och lättillgängliga som möjligt. Lättillgänglighet är ett uttryck som jag och min handledare Elin Tidbeck diskuterat mycket, och det var viktigt för mig att gården skulle kännas självklar för användaren. Där var det också en utmaning att skapa rumslighet utan att dölja funktioner och hindra förståelsen för vad som finns i nästa rum. Det var svårt att disponera ytan med så många funktioner som ville vara med i lösningen på denna begränsade mark, men i slutändan är jag nöjd att jag fick in så mycket som jag gjorde. Tyvärr kan jag känna att jag blivit lite skadad av att studera så många dåliga exempel och att min design i slutändan känns ganska typisk i sin utformning. Jag tror att jag låste mig i en föreställning om hur en bostadsgård borde se ut istället för att tänka i helt nya banor. Till viss del måste designen vara likadan som på

andra gårdar eftersom de nödvändiga funktionerna måste finnas lättillgängliga. En annan aspekt som jag hade i åtanke var materialen. Jag ville att de skulle tåla hårt slitage, vara överkomliga för föreningens ekonomi men samtidigt inte kännas billiga. Det var lärorikt att analysera så många olika gårdar och se vilka material som förekom oftast och hitta några sorter som kändes nya och fräscha. Huvudsaken med det här arbetet är ändå kunskapen jag har med mig efter att ha jobbat självständigt. Samtidigt som jag är van att ha ständigt närvarande klasskamrater som bollplank känner jag att det är särskilt nyttigt att öva på att ta egna beslut och undersöka hur de besluten leder mig genom gestaltningsprocessen.

Givetvis har mina egna känslor som nyinflyttad i området färgat mina åsikter, känslor och i slutändan gestaltningen. Det är svårt att inte ta hänsyn till vad man själv saknar mest på platsen och på den långa vägen mot den slutliga planen påverkas man av många olika saker, allt från muntliga källor, vädret på platsen första gången man besökte den eller fantastiska foton ur någon nyutkommen bok om landskapsarkitektur. Allt spelar in och knuffar en framåt, genom processerna till det slutliga målet. Och när man står där och tittar på sin slutliga plan är det mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att återberätta alla influenser som trängt sig på under arbetsperioden.

Källförteckning

Litteratur

Andersson, Magnus. (1998). Stockholms årsringar. Stockholm. Stockholmia förlag.

Persson, Bengt och Persson, Agneta (1995). Svenska bostadsgårdar 1930-59 Byggforskningsrådet

Lynch, Kevin (1960). The image of the city MIT PRESS

Kartunderlag

Täby Kommun, Miljö-och byggnämnden

Hemsidor

www.brffarmen.nu
www.hsb.se/index.jsp?d=7059
www.eniro.se

Muntliga källor

Angelique Lannervall, Brf Farmen 11/4-08